

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘΜ. 25 / 1996

**Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ**

Με εντολή Προέδρου, συνεδρίασε στην αίθουσα 611 του Υπουργείου Εμπορίου την 22α Απριλίου 1996, ημέρα Δευτέρα και ώρα 10 π.μ., με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Ευάγγελος Περάκης, κωλυομένου του κ. Κωνσταντίνου Λασσαδού

Μέλη: Νικόλαος Σακελλαρόπουλος,
Βλάσιος Ασημακόπουλος,
Χαρίλαος Χάρακας,
Λεωνίδας Νικολούζος,
Μελίνα Μουζουράκη,
Δημήτριος Τζουγανάτος (εισηγητής)

Γραμματέας: Αλεξάνδρα - Μαρία Ταραμπίκου

Τα λοιπά τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη δεν παρευρέθησαν λόγω κωλύματος.

Θέμα της συνεδριάσεως ήταν η γνωστοποίηση της συμφωνίας αποκλειστικής προμήθειας της εταιρίας "Motor Oil Hellas Διυλιστήρια Κορίνθου Α.Ε." από την εταιρία "Saudi Arabian Oil Company" όξινου αργού πετρελαίου και η υποβολή αιτήματος για τη χορήγηση αρνητικής πιστοποίησης ή, επικουρικά, για την έκδοση εξαίρεσης του άρθρου 1 παρ. 3, ν.703/77.

Στη συνεδρίαση παρίσταντο (α) η εταιρία "Motor Oil Hellas Διυλιστήρια Κορίνθου Α.Ε." δια της πληρεξουσίας της δικηγόρου, κας Αικατερίνης Κων. Μπέκιου - Λυμπεράκη και (β) η εταιρία "Saudi Arabian Oil Company" δια της πληρεξουσίας της δικηγόρου, κας Μαρίας Κ. Μακρή. Επίσης για την εταιρεία Motor Oil, παρευρέθη και εξετάσθηκε ως μάρτυρας ο Διευθυντής κος Ιωάννης Ν. Κοσμαδάκης.

Στην αρχή της συνεδριάσεως το λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια της Γραμματείας της Επιτροπής, κα Σ. Καμπερίδου η οποία ανέπτυξε την εισήγηση της Υπηρεσίας και πρότεινε τη χορήγηση εξαίρεσης σύμφωνα με το άρθρο 10 του ν. 703/77, όπως ισχύει, κρίνοντας ότι η συμφωνία αποκλειστικής προμήθειας αργού πετρελαίου μεταξύ της εταιρείας Motor Oil Hellas Διυλιστήρια Κορίνθου Α.Ε. και της εταιρείας Saudi Arabian Oil Company, που γνωστοποιήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 21 του ανωτέρω νόμου, με αίτημα για χορήγηση αρνητικής πιστοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 11 και εναλλακτικά

για έκδοση απόφασης εξαίρεσης σύμφωνα με το άρθρο 1(3), εμπίπτει στο άρθρο 1 του νόμου, αλλά πληρεί αθροιστικά τις προϋποθέσεις του άρθρου 1(3).

Στη συνέχεια, το λόγο όλαβαν οι πληρεξουσιες δικηγόροι των ανωτέρω εταιριών, οι οποίες ανέπτυξαν τις απόψεις τους, ζήτησαν από την Επιτροπή την εξέταση του ως άνω μάρτυρος, έδωσαν στην Επιτροπή πληροφορίες, εξηγήσεις και διευκρινίσεις σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα μέλη της και, τέλος, ζήτησαν τη χορήγηση αρνητικής πιστοποίησης για την υπό κρίση σύμβαση ή άλλως την εξαίρεση αυτής κατά το άρθρο 1(3) του ν.703/77, όπως ισχύει.

Μετά την εξέταση και του μάρτυρος, κ. Ιωάννη Κοσμαδάκη, εδόθη από την Επιτροπή προθεσμία στα ενδιαφερόμενα μέρη, μέχρι την Παρασκευή 26.4.1996, για να προσκομίσουν τα υπομνήματά τους.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε σε διάσκεψη την 8η Μαΐου 1996 και ώρα 9.15, στην αίθουσα 611 του Υπουργείου Εμπορίου, κατά την οποία, αφού έλαβε υπόψη της τα στοιχεία του φακέλλου, την Εισήγηση της Γραμματείας της Επιτροπής, τις απόψεις που διετύπωσαν, εγγράφως και προφορικώς, τα ενδιαφερόμενα μέρη κατά τη συζήτηση της υποθέσεως, την κατάθεση του μάρτυρος και τα υπομνήματα που υπέβαλλαν οι ενδιαφερόμενοι,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

Την 1.3.1996 οι επιχειρήσεις "Motor Oil Hellas Διυλιστήρια Κορίνθου Α.Ε." (εφεξής Motor Oil) και "Saudi Arabian Oil Company" (εφεξής Saudi Aramco) γνωστοποίησαν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού συμφωνία αποκλειστικής προμήθειας της πρώτης από τη δεύτερη όξινου αργού πετρελαίου υποβάλλοντας το αίτημα για τη χορήγηση αρνητικής πιστοποίησης ή, επικουρικά, για την έκδοση εξαίρεσης του άρθρου 1 παρ. 3, ν.703/77.

Από τα στοιχεία που συγκέντρωσε κατόπιν έρευνας η Γραμματεία της Επιτροπής Ανταγωνισμού, από την ενώπιον της Επιτροπής συζήτηση της 22.4.1996 και από τα προσαχθέντα αποδεικτικά μέσα και λοιπά στοιχεία του φακέλλου προέκυψαν τα εξής:

Η γνωστοποιηθείσα συμφωνία αποτελεί μέρος της γενικότερου πλαισίου επιχειρηματικής συνεργασίας μεταξύ του Ομίλου Βαρδινογιάννη και της Saudi Aramco. Συγκεκριμένα η Saudi Aramco δια μέσου της θυγατρικής της Aramco Overseas Company B.V. αγόρασε το 50% των μετοχών της Motor Oil, η οποία μέχρι τότε ανήκε σε εταιρίες του Ομίλου Βαρδινογιάννη. Με την μεταβίβαση αυτή η Motor Oil αποτελεί

πλέον κοινή θυγατρική εταιρία του Ομίλου Βαρδινογιάννη και της Saudi Aramco που συμμετέχουν εξ ημισείας στο κεφαλαιό της και έχουν το δικαίωμα να διορίζουν ίσο αριθμό μελών στα όργανα διοίκησής της.

Η ανωτέρω απόκτηση κοινού ελέγχου επί της Motor Oil εμπίπτει, βάσει του Κανονισμού 4064/89 στην αρμοδιότητα της Επιτροπής ΕΚ, η οποία με την υπ' αριθμ. 6607/23.5.1995 απόφασή της δέχθηκε ότι είναι συμβατή με την Κοινή Αγορά.

Η Motor Oil είναι μια από τις τέσσερις επιχειρήσεις διύλισης και επεξεργασίας αργού πετρελαίου στη ελληνική αγορά (εκτός αυτής στην ελληνική αγορά δραστηριοποιούνται η PETROLA, τα Ελληνικά Διυλιστήρια Ασπροπύργου (ΕΛΔΑ) και η EKO). Το διυλιστήριο της Motor Oil λειτουργεί με μίγμα αργού πετρελαίου με μεγάλη περιεκτικότητα σε θειάφι (όξινο), μίγμα αργού πετρελαίου με μικρή περιεκτικότητα σε θειάφι και άλλες πρώτες ύλες.

Η Saudi Aramco είναι εταιρία που ελέγχεται από τη Σαουδαραβική κυβέρνηση και ασχολείται με την έρευνα, παραγωγή και πώληση ακατέργαστου πετρελαίου, καθώς και με την παραγωγή και εμπορία κατεργασμένων προϊόντων πετρελαίου κυρίως εκτός Ευρώπης. Στην επιχειρηματική της δραστηριότητα ανήκουν ο έλεγχος τεσσάρων διυλιστηρίων στη Σαουδική Αραβία και η συμμετοχή με 50% σε διυλιστήρια στις Η.Π.Α., την Κορέα και τις Φιλιππίνες. Η ποιότητες πετρελαίου που παράγει, καλύπτουν όλο το φάσμα του αργού πετρελαίου.

Η σχετική αγορά προιόντων διύλισης και επεξεργασίας αργού πετρελαίου, στην οποία ανήκει η Motor Oil, είναι η ελληνική αγορά. Η παραγωγική δυναμικότητα των εγκαταστάσεων της Motor Oil ανέρχεται σε 5,5 εκατ. τόνους ετησίως, ποσότητα που αποτελεί το 28% περίπου της συνολικής ικανότητας διύλισης στην Ελλάδα (η αντίστοιχη δυναμικότητα της PETROLA και των ΕΛΔΑ κυμαίνεται μεταξύ 5 και 6 εκατ. τόνων ετησίως ενώ της EKO ανέρχεται σε 3,5 εκατ. τόνους περίπου).

Η σχετική αγορά του αργού πετρελαίου, στην οποία ανήκει η Saudi Aramco, είναι η διεθνής αγορά. Στην αγορά αυτή το ποσοστό συμμετοχής της είναι περίπου 25%. Η Saudi Aramco κάλυπτε το 1994 συνολικά το 32-33% των αναγκών σε αργό πετρέλαιο της ελληνικής αγοράς. Τα Ελληνικά Διυλιστήρια Ασπροπύργου προμηθεύονται από αυτή το 14% των αναγκών τους σε αργό πετρέλαιο και η Motor Oil το 27% περίπου.

Με την υπό κρίση συμφωνία η Motor Oil δεσμεύεται να προμηθεύεται για χρονικό διάστημα είκοσι πέντε (25) ετών που αρχίζει την 14.3.1996 και λήγει την 13.3.2021, το 100% των αναγκών της σε όξινο αργό πετρέλαιο (με ελάχιστο όριο 80.000 βαρέλια ημερησίως από την μητρική Saudi Aramco), το οποίο αντιπροσωπεύει το 80% των αναγκών της σε αργό πετρέλαιο εν γένει και το 60% των συνολικών αναγκών της σε πρώτες ύλες. Ως τιμή πώλησης ανά βαρέλι έχει συμφωνηθεί η εκάστοτε ισχύουσα τιμή BRENT, δηλ. η τιμή που διαμορφώνεται στην αγορά πετρελαίου Βορείας Ευρώπης για πώληση FOB.

Σχετικά με την σύμβαση αυτή η Επιτροπή της ΕΚ με διοικητική επιστολή (comfort letter) της 3.7.1995 (υπ' αριθμ. 18923) γνώρισε στις αιτούσες ότι δεν προτίθεται να αναλάβει κάποια ενέργεια, επειδή θεώρησε ότι με αυτή δεν μεταβάλλεται ουσιωδώς η θέση τρίτων επιχειρήσεων στην αγορά.

Οι συμβάσεις, με τις οποίες συμφωνείται η συνολική κάλυψη των αναγκών μιας επιχείρησης από μια άλλη δυνατόν να έχουν ως συνέπεια τον περιορισμό του ανταγωνισμού ως συνιστώσες κατανομή των πηγών εφοδιασμού κατά την έννοια του άρθρου 1 παρ. 1 περ. γ' ν.703/77, ακόμη και όταν η σχετική συμφωνία υποχρεώνει τη θυγατρική να προμηθεύεται το σύνολο των αναγκών της σε κάποιο προιόν από τις μητρικές επιχειρήσεις. Τα περιοριστικά του ανταγωνισμού αποτελέσματα αφορούν αφενός την πρόσβαση τρίτων προμηθευτών στην αγορά διάθεσης των προϊόντων και αφετέρου την ελευθερία επιλογής του προμηθευόμενου. Για την εκτίμηση των ανταγωνιστικών αποτελεσμάτων μιας τέτοιας συμφωνίας λαμβάνονται υπόψη μεταξύ των άλλων η θέση του προμηθευτή και του προμηθευομένου στις σχετικές αγορές καθώς και η χρονική διάρκεια της συμφωνημένης αποκλειστικότητας.

Ενόψει του ύψους του ποσοστού συμμετοχής της Motor Oil στην ελληνική αγορά διύλισης και επεξεργασίας αργού πετρελαίου, που είναι αξιόλογο, και της διάρκειας της υπό κρίση σύμβασης, που είναι ιδιαιτέρως μακρά, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η συμφωνία εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 1 παρ. 1 ν.703/77. Κατά συνέπεια το αίτημα των ενδιαφερομένων για χορήγηση αρνητικής πιστοποίησης είναι απορριπτέο.

Ωστόσο, το επικουρικό αίτημα για χορήγηση εξαίρεσης κατ' άρθρο 1 παρ. 3 ν.703/77 μπορεί να γίνει δεκτό, δεδομένου ότι συντρέχουν οι προβλεπόμενες από τον νόμο προυποθέσεις. Συγκεκριμένα, η υπό κρίση σύμβαση συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγής και διανομής των προϊόντων διύλισης και επεξεργασίας αργού πετρελαίου,

αφού διευκολύνει τα μέρη να σχεδιάσουν την παραγωγή και τις πωλήσεις τους με μεγαλύτερη ακρίβεια και ορθολογικότητα για μεγάλο χρονικό διάστημα και να περιορίσουν τον κίνδυνο που προκύπτει από τις διακυμάνσεις της αγοράς. Η Motor Oil έχοντας εξασφαλίσει μια συνεχή και αξιόπιστη ροή πρώτης ύλης με σταθερά χαρακτηριστικά θα έχει τη δυνατότητα να πραγματοποιήσει μακροχρόνια επενδυτικά σχέδια. Σε αυτήν ακριβώς τη μακροχρόνια εξασφάλιση πρώτης ύλης του διυλιστηρίου της Motor Oil έγκειται η ωφέλεια που θα προκύψει από τη σύμβαση υπέρ του καταναλωτή, ο οποίος θα αποκτήσει μια αξιόπιστη πηγή προμήθειας επεξεργασμένων προϊόντων πετρελαίου.

Εξάλλου, οι περιορισμοί που επιβάλλονται στα μέρη, εν προκειμένω στην Motor Oil, δεν υπερβαίνουν το αναγκαίο μέτρο για την πραγματοποίηση των ανωτέρω σκοπών. Πράγματι, η σύμβαση αυτή αποτέλεσε, μεταξύ των άλλων, κίνητρο για την Saudi Aramco να συμμετάσχει κατά 50% στο μετοχικό κεφάλαιο της Motor Oil και δεν περιέχει, πέραν της μακράς χρονικής διάρκειάς της περιοριστικούς όρους. Αντίθετα, ορίζει ως τιμή πώλησης την τιμή BRENT-FOB και παρέχει στην Motor Oil "ρήτρα διαφυγής" σε περίπτωση που επέρχεται βλάβη στη μακροχρόνια κερδοφορία της με προσαρμογή της ποσότητας προμήθειας (μείωση μέχρι 25% του ελαχίστου όγκου προμήθειας των 80.000 βαρελιών ημερησίως) κατόπιν διαπραγματεύσεων των μερών.

Τέλος, με την υπό κρίση σύμβαση δεν παρέχεται στις αιτούσες δυνατότητα κατάργησης του ανταγωνισμού στη σχετική αγορά. Η προμήθεια της Motor Oil αποτελεί μόνο το 1% της παραγωγής της Saudi Aramco σε ημερήσια βάση. Ετσι δεν αποκλείεται η προμήθεια από την Saudi Aramco και άλλων ελληνικών διυλιστηρίων. Εν πάση περιπτώσει οι ανταγωνιστές της Motor Oil διαθέτουν ικανές εναλλακτικές πηγές προμήθειας. Ο κύριος περιορισμός του ανταγωνισμού που επέρχεται με τη σύμβαση και έγκειται στον μακροχρόνιο περιορισμό της Motor Oil ως προς τις πηγές προμήθειάς της, δεν οδηγεί ενόψει της ύπαρξης ισχυρών ανταγωνιστών στην εγχώρια αγορά προιόντων διύλισης και επεξεργασίας πετρελαίου, σε κατάργηση του ανταγωνισμού στην αγορά αυτή. Ούτε άλλωστε η ισχυροποίηση της Motor Oil που θα επέλθει με τη μακροχρόνια εξασφάλιση πρώτης ύλης αναμένεται να επιφέρει τέτοια αποτελέσματα.

Βεβαίως ο αιτούμενος χρόνος εξαίρεσης της συμφωνίας από την απαγόρευση του άρθρου 1 παρ. 1 ν.703/77 είναι ιδιαίτερα μεγάλος και πέραν των ορίων, στα οποία σε ανάλογες περιπτώσεις κινείται η πρακτική του κοινοτικού δικαίου. Ωστόσο, ενόψει του ύψους της

επένδυσης, την οποία συνοδεύει η υπό κρίση σύμβαση, του γεγονότος ότι η εν λόγω σύμβαση δεν συνεπάγεται σοβαρούς περιορισμούς του ανταγωνισμού στη σχετική αγορά αλλά και της δυνατότητας που διατηρεί η Επιτροπή Ανταγωνισμού να ανακαλέσει ή να τροποποιήσει μια απόφασή της περί εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 3 ν.703/77, όταν μεταβληθούν οι όροι και οι περιστάσεις που λήφθηκαν υπόψη για τη χορήγηση της εξαίρεσης ή γίνεται κατάχρηση της εξαίρεσης που δόθηκε (άρθρο 10 παρ. 4 περ. α' ν. 703/77), το επικουρικό αίτημα για εξαίρεση της υπό κρίση συμφωνίας μπορεί να γίνει δεκτό για όλο το αιτούμενο χρονικό διάστημα από 14.3.1996 μέχρι 13.3.2021.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την αίτηση για έκδοση αρνητικής πιστοποίησης και αποδέχεται την αίτηση κατά το επικουρικό της αίτημα. Χορηγεί στη γνωστοποιηθείσα συμφωνία εξαίρεση κατ' άρθρο 1 παρ. 3 ν.703/77 από την απαγόρευση του άρθρου 1 παρ. 1 ν.703/77 από της 14.3.1996 μέχρι την 13.3.2021.

Η απόφαση εκδόθηκε την 13η Μαΐου 1996.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Ο Πρόεδρος

Ο Εισηγητής

Ευάγγελος Εμμ. Περάκης

Δημήτριος Τζουγανάτος

Η Γραμματέας

Αλεξάνδρα - Μαρία Ταραμπίκου